

تمام ادیان و مذاهب در عقیده به مصلح کل و موعود منجی کل ملل، مشترکند. پیروان تمام ادیان معتقدند که در یک عصر تاریک و بحرانی که جهان را فساد و بیدادگری و بی‌دینی فرا گرفته، نجات‌دهنده‌ای بزرگ طلوع می‌کند و به واسطه نیروی فوق‌العاده، اوضاع آشفته جهان را اصلاح می‌کند و خداپرستی را بر بی‌دینی و مادی‌گری غلبه می‌دهد.

البته هر ملتی او را با نام و لقبی مخصوص می‌شناسند. زردشتیان او را «سوشیانس» یعنی نجات‌دهنده جهان، منابع هندی فرزند سید خلائق «کشن»، جهودان او را «سرور میکائیلی» و مسیحیان او را «مسیح موعود» یا پسر انسان و مسلمانان وی را به نام «مهدی موعود (ع)» می‌شناسند.

بشارت کتب آسمانی

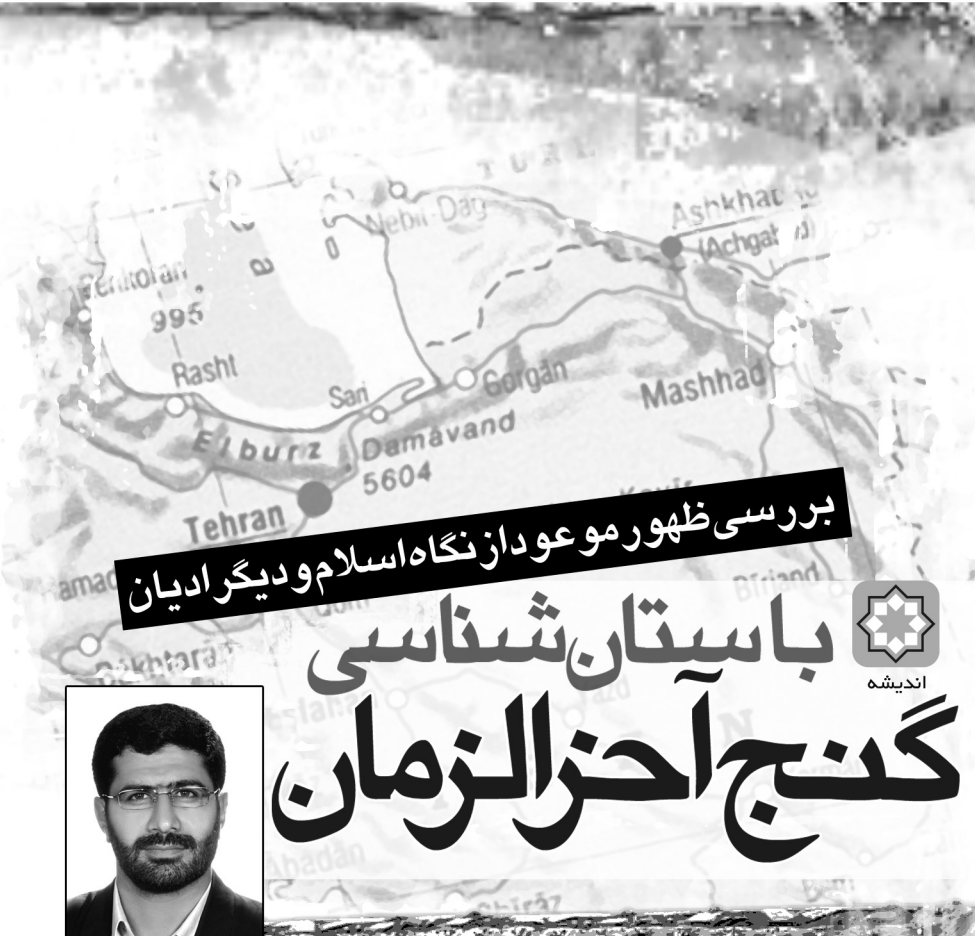
در زبور داوود (ع) که تحت عنوان مزامیر در لابه‌لای عهد عتیق آمده است، در حداقل سی و پنج مورد نمونه‌هایی درباره ظهور موعود جهانی به چشم می‌خورد:

«زیرا که شیریان منقطع خواهند شد و اما منتظران خداوند وارث خواهند شد. هان بعد از اندک زمانی شریر نخواهد بود... و اما حلیمان وارث زمین خواهند شد... اما صالحان را خداوند تأیید می‌کند... و میراث آنها خواهد بود تا ابد الآباید.»^۱

در مزمور ۴۵، ۹۶ و ۹۷ نیز نمونه‌هایی به صراحت آمده است. در بخشی از مزمور ۹۶ با اشاره به حکومت عادلانه آن حضرت، چنین آمده است: «قوم‌ها را به انصاف داوری خواهد کرد... زیرا برای داوری جهان می‌آید...»^۲

در تورات در کتاب دانیال نبی آمده است: «در آن زمان سرور میکائیلی امیر عظیمی که برای پسران قوم تو ایستاده (قائم) است، خواهد برخاست و چنان زمان تنگی خواهد شد که از حینی که امتی به وجود آمده است تا آن روز نبوده...»^۳

در کتاب حیقوق نبی علاوه بر بشارت آمدن اشاره به حکومت جهانی آن حضرت نیز دارد: «اگرچه تأخیر نماید، برایش منتظر باش؛ زیرا که البته خواهد آمد و درنگ نخواهد نمود، بلکه جمیع امت‌ها را نزد خود جمع می‌کند و تمامی قوم‌ها را برای خویشتن فراهم می‌آورد.»^۴

بررسی ظهور موعود از نگاه اسلام و دیگر ادیان

گنج احزاب الزمان

علی‌الله اکبری

اشاره:

عقیده به ظهور حضرت مهدی (ع)، منجی موعود و قیام انقلابی و حکومت جهانی و عدالت‌گستر او، فکر و اندیشه انسان را وسیع و جهان‌اندیش می‌سازد تا به دورترین نقاط جهان بنگرد، عالم را مملکت خدا بداند و خیر و آسایش مردم تمام جهان را بخواهد که عاقبت و پیروزی با پرهیزکاران و شایسته‌گان است؛ چنان که خدای متعال در «قرآن» چنین بشارت داده است: «وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزُّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ» (سوره انبیاء، آیه ۱۰۵) «ما بعد از تورات، در زبور داوود نوشتیم که البته بندگان نیکوکار من (ملک زمین را) وارث و متصرف خواهند شد.» ما در این نوشتار بر آئیم تا عقیده به منجی و موعود و برقراری حکومت و امت واحده جهانی را در سایر ادیان به اجمال مورد بررسی قرار دهیم.

در کتاب زکریای دوم که شبیه، باب آخر کتاب زکریاست، از آمدن منجی موعود... که سلطنت او از دریا تا دریا و تا اقصی نقاط زمین خواهد بود، مژده داده شده است.^۵

همچنین در باب‌های مختلف عهد قدیم علاوه بر بشارت ظهور منجی، با اشاره به نوع حکومت جهانی و امت واحده بر عدالت‌گستری او تأکید می‌کند.

جالب اینجاست که قرآن نیز در آیاتی که در باب این پیامبران و حضرت موسی (ع) و ابراهیم (ع) آمده است، بر این نکته‌ها تأکید دارد. آیه‌ای که در ابتدای این نوشتار ذکر شد (انبیاء، ۱۰۵) نمونه‌ای از این آیات است که اشاره به همین موضوع دارد.

زردشتیان او را «سوشیانس» یعنی نجات‌دهنده جهان، منابع هندی فرزند سید خلائق «کشن»، جهودان او را «سرور میکائیلی» و مسیحیان او را «مسیح موعود» یا پسر انسان و مسلمانان وی را به نام «مهدی موعود (ع)» می‌شناسند.

مفسرین «زبور» را زبور داوود و منظور از «ذکر» را تورات دانسته‌اند که قرآن می‌فرماید ما در زبور و تورات نوشتیم که زمین را بندگان صالح ارث خواهند برد که نشان از تشکیل حکومت جهانی به دست مستضعفان دارد.

بشارت در انجیل

در اناجیل اربعه به این موضوع بیش از سایر کتب آسمانی پرداخته شده است. بنا به نوشته «مستر هاکس» در انجیل و ملحقات آن (عهد جدید) کلمه «پسر انسان» هشتاد بار تکرار شده است که تنها سی مورد آن با حضرت عیسی (ع) قابل تطبیق است و پنجاه مورد دیگر از نجات‌دهنده‌ای سخن می‌گوید که در آخرالزمان ظهور خواهد کرد و حضرت عیسی (ع) نیز با او خواهد آمد تا او را یاری کند.^۶

در ادامه به نمونه‌هایی چند از این اناجیل اشاره می‌کنیم:

انجیل متی

در باب ۲۴ انجیل متی گفتگویی از حضرت مسیح (ع) با شاگردانش ثبت شده است که علاوه بر بشارت به ظهور منجی موعود، به اوضاع سیاسی، اجتماعی و اقتصادی عصر ظهور نیز اشاره مستقیم دارد و نشانه‌های ظهور را عنوان می‌کند و درباره زمان ظهور تأکید می‌کند که جز خداوند هیچ کس از آن اطلاع ندارد:

«... اینک شما را خبر دادم، پس اگر شما را گویند در صحرا است بیرون مروید، یا آن که در خلوت است باور میکنید؛ زیرا همچنان که برق از مشرق ساطع شده تا به مغرب ظاهر می‌شود، ظهور پسر انسان نیز چنین خواهد شد، ... آن‌گاه علامت پسر انسان در آسمان پدید گردد و در آن وقت جمیع طوایف سینه‌زنی کنند و پسر انسان را ببیند که بر ابرهای آسمان با قوت و جلال عظیم می‌آید... اما از آن روز و ساعت هیچ کس اطلاع ندارد، حتی ملائکه آسمان جز پدر من و بس... شما نیز حاضر باشید؛ زیرا در ساعتی که گمان نمی‌برید، پسر انسان می‌آید.»^۷

«اما چون پسر انسان در جلال خود با جمیع ملائکه مقدس خویش آید، آن‌گاه بر کرسی جلال خود خواهد نشست و جمیع امت‌ها در حضور او جمع شوند و آنها را از همدیگر جدا می‌کند.»^۸ چنانکه می‌بینید در این فراز، از جمع شدن امت‌ها و تشکیل حکومت واحده جهانی سخن به میان آمده است که پسر انسان بر کرسی حکومت آن خواهد نشست.

انجیل مرقس

همین مضمون در سایر اناجیل از جمله انجیل مرقس با اندکی تغییر آمده است:

«از آن روز و ساعت غیر از پدر هیچ کس اطلاع ندارد، نه فرشتگان در آسمان و نه پسر هم. پس برحذر و بیدار شده، دعا کنید؛ زیرا نمی‌دانید که آن وقت کی شده ... در چه وقت صاحب خانه می‌آید.»^۹

انجیل لوقا

درباره آمادگی برای ظهور چنین می‌گوید: «کمرهای خود را بسته، چراغ‌های خود را افروخته بدارید و شما مانند کسانی باشید که انتظار آقای خود را می‌کشند که چه

وقت از عروسی مراجعه کند، تا هر وقت آید و در را بکوبد، بی‌درنگ برای او باز کنند. خوشا به حال آن غلامان که آقای ایشان چون آید، ایشان را بیدار یابد... پس شما نیز مستعد باشید؛ زیرا در ساعتی که گمان نمی‌برید، پسر انسان می‌آید.»^{۱۰}

در باب ۲۱ نیز ضمن اشاره به مضمونی که از انجیل‌های متی و مرقس نقل شد، به علایم ظهور و اوضاع مردمان در آن عصر اشاره می‌کند و حکومت جهانی و قوت و جلال عظیم پسر انسان را مورد تأکید قرار می‌دهد.

در انجیل یوحنا نیز چنین می‌خوانیم: «و الان قبل از وقوع به شما گفتم تا وقتی که واقع نگردد، ایمان آورید. بعد از این بسیار با شما نخواهم گفت؛ زیرا که رئیس این جهان می‌آید.»^{۱۱}

با بررسی اجمالی در کتب آسمانی عهد قدیم (عتیق) و عهد جدید (انجیل)؛ نکات بسیاری درباره بشارت به ظهور منجی، نشانه‌ها و علایم ظهور، شرایط و اوضاع اجتماعی، سیاسی و ... عصر ظهور و نوع حکومت موعود؛ قابل استخراج است که ما تنها به ذکر چند نکته درباره حکومت آن حضرت بسنده می‌کنیم:

۱. حکومت آن حضرت همراهی پایه صالحان، شایستگان، حلیمان و مستضعفان را در پی خواهد داشت.

۲. موعود جهانی، حکومتی جهانی با قوت و جلال عظیم خواهد داشت و همه باید آماده فرمانبرداری او باشند.

۳. یاران خود را با سرعت از نقاط مختلف به نزد خویش فرا می‌خواند.

۴. سلطنت و حکومت وی جهانی خواهد بود و جمیع اقوام و ملل روی زمین تحت عنوان یک ملت؛ مطیع و فرمانبردار وی می‌شوند.

۵. وسعت قلمرو حکومت او از شرق تا غرب و در اقصی نقاط عالم خواهد بود.

۶. نسل شیربران و بدان منقطع و درهم کوبیده خواهد شد.

۷. حکومت او بر پایه عدالت و قسط خواهد بود و در حکومت او ظلمی نخواهد شد.

۸. هیچ کس جز خداوند از روز ظهور و شروع حکومت، خبر ندارد.

۹. در سایه حکومت او پرستش و ستایش

جهانی خداوند مرسوم خواهد شد. ۱۰. همزیستی مسالمت‌آمیز همه ساکنان زمین و برقراری صلح جهانی، آرامش و آسایش و رفاه برای همه از جمله برکات حکومت او خواهد بود.

موعود جهانی در منابع زردشتی

چنان که در منابع اصلی زردشتی می‌خوانیم؛ زردشت معتقد بود که دو نیروی متضاد خیر و شر یا نور و ظلمت، یکی به نام «اهورامزدا» یا «یزدان» منبع روشنائی و دانش وسیع و دیگری «اهریمن» منشأ جهل و تاریکی و فساد، دائم در کشمکش و نزاع هستند تا زمانی که «سوشیانس» یعنی «نجات‌دهنده» ظهور کند و این نزاع با شکست کامل اهریمن پایان‌پذیرد و ظلم و فساد و بدی به کلی از جهان ریشه‌کن شود. کتاب‌های اوستا، زند، پازند و گات‌ها از کتب مقدس کنونی زردشتیان است و اینان طبق وعده همین کتاب‌ها، در انتظار نجات‌دهنده دنیا هستند.

در کتاب زند که تفسیر و ترجمه اوستای کنونی است، ضمن اشاره به آنچه گفته شد، آمده است:

«... آن‌گاه فیروزی بزرگ از طرف ایزدان می‌شود و اهریمنان را منقرض می‌سازند و تمام اقتدار اهریمنان در زمین است و در آسمان راهی ندارند و بعد از پیروزی ایزدان و برانداختن تبار اهریمنان، عالم کیهان به سعادت اصلی خود رسیده، بنی‌آدم بر تخت نیک‌بختی خواهند نشست.»^{۱۲}

جاماسب‌نامه

جاماسب برادر گشتاسب بن سهراب از شاگردان زردشت است. در کتاب جاماسب‌نامه چنین می‌نویسد:

«مردی بیرون آید از زمین تازیان از فرزند هاشم، مردی بزرگ‌سر و بزرگ‌تن و بزرگ‌ساق و بر دین جد خویش بود. با سپاه بسیار روی به ایران نهاد و آبادی کند و زمین را پر داد کند و از داد وی گرگ با میش آب خورد و مردم بسیار شوند... و همه کس به دین مهرامی باز آیند و جور و آشوب از جهان برخیزد، چنانکه فراموش کنند که چون سلاح باید داشتن و اگر وصف نیکویی آن کنم، تلخ گردد

این زندگانی که ما بدو اندریم.»^{۱۳} نیز در جای دیگری می‌گوید:

«سوشیانت (نجات‌دهنده بزرگ، سودمند) دین را به جهان رواج دهد و فقر و تنگدستی را ریشه‌کن سازد. ایزدان را از دست اهریمنان نجات داده، مردم جهان را هم فکر و هم گفتار و هم کردار سازد.»^{۱۴} و در جای دیگری در همین کتاب، بعد از بشارت به نبوت رسول اکرم (ص) می‌گوید:

«و از ذریه دختر آن پیامبر که به خورشید عالم و شاه زمان معروف است، مردی به خلافت خواهد رسید که در دنیا به حکم یزدان حکم خواهد نمود. او آخرین خلیفه آن پیامبر در وسط عالم یعنی مکه است و دولتش تا روز قیامت دوام خواهد داشت...»^{۱۵}

در کتاب «گات‌ها» که بخشی از اوستا است، جملاتی راجع به موعود جهانی با عنوان بامداد روز آمده است:

«ای مزدا! بامداد روز فراز آید، جهان را دین راستین فرا گیرد با آموزش‌های فزایش‌بخشی پر خرد. رهانندگان کیانند؟ آنان که بهمن به یاری‌شان خواهد آمد از برای آگاه ساختن...»^{۱۶}

در کتاب «زند بهمن یسن» شرح اوستا نیز در چندین جا درباره سوشیانت (نجات‌دهنده) و علایم ظهور او و نوع حکومت او سخن به میان آمده است:

«قبل از ظهور سوشیانس خلف وعده، دروغ، بی‌دینی و بی‌بند و باری در عالم گسترش می‌یابد. مردم از خداوند دور شده و ظلم و فساد عالم را فرا می‌گیرد. این امور احوال عالم را دگرگون کرده و زمینه را برای ظهور منجی فراهم می‌آورد... و بعد از آن سوشیانس عالم را پاک خواهد نمود، آن‌گاه قیامت برپا خواهد شد.»^{۱۷}

بررسی:

جملات و اشارات صریح این کتاب‌ها درباره نجات‌دهنده بزرگ که گاه حتی نسل و نام او را ذکر می‌کنند، همگی اشاره و تصریح به حکومت جهانی حضرت مهدی (ع) دارند. با نگاهی به این جملات و سایر جملاتی از این دست که در این مختصر نقل نشد، نکات زیر قابل استخراج است:

۱. موعود جهانی از نسل هاشم و از فرزندان دختری آخرین پیامبر (پیامبر عرب) و معروف به خورشید عالم و شاه زمان (امام زمان) خواهد بود و دین او دین جدش (اسلام) و آخرین خلیفه او خواهد بود.

۲. پس از ظهور منجی بساط فساد و شرّ و اهریمن منقرض خواهد شد و عالم به سعادت اصلی می‌رسد.

۳. حکومت او بر پایه عدالت و داد خواهد بود، چندان که گرگ با میش آب بخورد.

۴. چنان آسایش و آرامش در جهان حکم فرما می‌شود که مردم نمی‌دانند چرا و چگونه از اسلحه استفاده کنند.

۵. فقر و تنگدستی ریشه‌کن خواهد شد و همه جا آباد خواهد شد.

۶. مردم جهان هم‌فکر و هم‌گفتار و هم‌کردار شوند و امت واحده جهانی را تشکیل می‌دهند.

۷. دولت و حکومت موعود جهانی ابدی خواهد بود و تا روز قیامت دوام خواهد داشت.

۸. موعود به حکم خدا و از جانب او به عنوان (خلیفه الله) بر جهان حکم خواهد راند.

۹. وسعت قلمرو او تمام جهان را شامل می‌شود و حکومت وی جهانی خواهد بود.

۱۰. دین او دین جهانی (آخرین دین، دین جدش، اسلام) و سرآمد تمامی ادیان و حکومت‌ها و دولت‌ها خواهد بود.

بشارت و حکومت موعود در کتب هندوها

بسیار جالب است بدانید که در کتب مختلف هندوها نیز نشانه‌های منجی عالم، حکومت، دین و سایر مشخصات عصر وی آمده است که منطبق به امام عصر (ع) و حکومت جهانی وی می‌باشد.

شاکمونی که بنا به عقیده هندیان، پیغمبر و صاحب کتاب آسمانی است، نوید آمدن و ظهور منجی عالم را در کتابش چنین آورده است:

«پادشاهی و دولت دنیا به فرزند سیدخلایق دو جهان «کشن»^{۱۸} بزرگوار تمام شود و او کسی باشد که بر کوه‌های مشرق و مغرب دنیا حکم براند و فرمان کند و بر ابرها

سوار شود و فرشتگان کارکنان او باشند. جن و انس در خدمت او شوند و از سودان که زیر خط استوا است تا عرض تسعین که زیر قطب شمالی است و ماوراء بحار را صاحب شود. دین خدا یک دین شود و دین خدا زنده گردد و نام او ایستاده^{۱۹} باشد و خداشناس باشد.^{۲۰}

در کتاب «دید» که نزد هندیان از کتب آسمانی است، آمده است:

«پس از خرابی دنیا پادشاهی در آخر الزمان پیدا شود که پیشوای خلاق باشد و نام او منصور^{۲۱} باشد و تمام عالم را بگیرد و به دین خود آورد. همه کس را از مؤمن و کافر بشناسد و هر چه از خدا خواهد برآید.»^{۲۲}

در کتاب «باسک» از کتب آسمانی هندوها نیز چنین آمده است:

«دور دینی تمام شود به پادشاه عدلی در

آخر الزمان که پیشوای ملائکه و پریان و آدمیان باشد و حق و راستی با او باشد و آنچه در دریا و زمین‌ها و کوه‌ها پنهان باشد، همه را به دست آورد و از آسمان‌ها و زمین آنچه باشد خبر دهد و از او بزرگتر کسی به دنیا نیاید.»^{۲۳}

پاتیکل نیز که از اعظم هندوان و به زعم آنان صاحب کتاب آسمانی است، در گفتاری درباره دولت منجی موعود چنین می‌گوید:

«... چون مدت روز تمام شود، دنیای کهنه نو شود و صاحب ملک تازه پیدا شود، از فرزندان دو پیشوای بزرگ جهان که یکی ناموس آخر الزمان^{۲۴} و دیگری صدیق اکبر یعنی وصی بزرگتر وی که «پشن»^{۲۵} نام دارد و نام آن صاحب ملک تازه «راهنما»^{۲۶} است. به حق پادشاه شود و خلیفه «رام»^{۲۷} باشد و حکم براند و او را معجزه بسیار

باشد. هر که پناه به او برد و دین پدران او اختیار کند، سرخ‌روی باشد در نزد رام.^{۲۸} دولت او بسیار کشیده شود و عمر او از فرزندان ناموس اکبر زیاد باشد و آخر دنیا به او تمام شود و از ساحل دریای محیط و جزایر سرانندیب و قبر آدم (ع) و جبال‌القمصر تا شمال هیکل زهره تا سیف‌البحر و اقیانوس را مسخر گرداند و بتخانه سومات را خراب کند و جگر نات^{۲۹} به فرمان او به سخن آید و به خاک افتد. پس آن را بشکند و به دریای اعظم اندازد و هر بتی که در هر جا باشد، بشکند.»^{۳۰}

در کتاب «وشن‌جوک» آمده است: «و در آخر الزمان زمین به دست مردی خواهد افتاد که خداوند متعال را دوست دارد و او از خواص بندگان خداست. نام او «فرخنده» و «خجسته» است.»^{۳۱}

در کتاب «اوپانیشاد» نیز آمده است: «این مظهر «ویشنو» در آخر الزمان ظهور می‌کند، در حالی که بر اسبی سفید سوار و شمشیری برهنه به دست دارد که به مانند ستاره دنباله‌دار می‌درخشد و همه شیران و افراد پست را به هلاکت می‌رساند و زندگی نوینی را برپا کرده و طهارت و پاکی را برمی‌گرداند.»^{۳۲}

در کتب مقدسه چین‌ها نیز آمده است: «هنگامی که فساد و انحطاط و تباهی جهان را فرا گیرد، شخص کاملی که آن را «تیسر تنگر» (یعنی نوید دهنده) گویند ظهور کرده، تباهی را از بین می‌برد و پاکی و صافی را از نو برقرار می‌سازد.»^{۳۳}

چینیان همچنین در مهابهارت یک فصل را به «کریشنا» اختصاص داده، آورده‌اند: «کریشنا ظهور کرده، جهان را نجات می‌دهد.»^{۳۴}

با بررسی این نقل‌ها و سایر عباراتی از این دست در کتاب هندیان، نیز به نکاتی صریح که نشانی حضرت صاحب الزمان (ع) را می‌دهند می‌رسیم که به اختصار بدان می‌پردازیم:

۱. پادشاه آخر الزمان فرزند سید خلاق «کشن» (پیامبر اسلام) است و نام او «قائم، ایستاده، منصور، راهنما و فرخنده، خجسته» می‌باشد و عمری بسیار دراز دارد.

۲. او آخرین خلیفه (جانشین) پیامبر آخر الزمان است و فرزند و پیشوای بزرگ

جهان و به حق و به حکم خدا پادشاه شود و حکم برانند. او خلیفه رام (خدا) است.

۳. وسعت قلمرو او از شرق تا غرب عالم است.

۴. حکومت او بر اساس عدل و دادگری است.

۵. او حاکم بر انس و جن و ملائکه خواهد بود.

۶. همه دین‌ها جمع و دین خدا یک دین و دین خدا زنده گردد. او تمام عالم را به دین خود (اسلام) درآورد.

۷. معادن و مخازن زمینی در دریا و کوهها در اختیار او قرار می‌گیرد.

۸. دولت او بسیار دوام یابد و آخر دنیا به او تمام شود.

۹. هر بتی در هر جا باشد، بشکند.

۱۰. چون فساد عالمگیر شود، آن شخص کامل ظهور می‌کند و شریران را تماماً هلاک سازد و دولت اشراک منقرض و سپری شود.

۱۱. زندگی و حکومت جدیدی را بر پا کرده و طهارت و پاکی و سلامت و سعادت را به مردم برگرداند.

۱۲. از آسمان و زمین خبر دهد و او را معجزه بسیار باشد.

علاوه بر آنچه از کتب سایر ادیان غیر از اسلام نقل شد، در باور اقوام و ملل مختلف نیز عقیده به ظهور مصلح موعود جهانی وجود دارد و همگان در انتظار ظهور او و برقراری حکومت جهانی بر اساس عدل و داد هستند. جای نقل مفصل باورها و عقاید اقوام گوناگون در این مختصر نیست و شما را به کتبی که به تفصیل در این باره نوشته‌اند، ارجاع می‌دهیم.

موعود در اسلام

همه شما خوانندگان گرامی بارها درباره حضرت مهدی (ع) سخنانی شنیده و یا کتاب‌هایی مطالعه کرده‌اید. اینک برای دوری از تفصیل و تکرار دانسته‌های شما، به اختصار بحث حکومت جهانی موعود را در اسلام مورد بررسی قرار می‌دهیم. در قرآن کریم آیاتی در سوره‌های مختلف درباره بحث مهدویت و حکومت جهانی آن حضرت آمده است که برخی تصریح

به آن دارند و برخی با استفاده از روایات و تفاسیر، منطبق بر بحث مهدویت است. همچنین روایات بسیار زیادی از پیامبر (ص) و ائمه اطهار (ع) که در منابع شیعه و اهل سنت نقل شده است؛ ویژگی‌های فردی، اوضاع عصر ماقبل و بعد ظهور، روش و ویژگی‌های حکومت آن حضرت را به دقت بیان نموده‌اند. بیشترین مباحث

در انجیل و ملحقات آن (عهد جدید) کلمه «پسر انسان» هشتاد بار تکرار شده است که تنها سی مورد آن با حضرت عیسی (ع) قابل تطبیق است و پنجاه مورد دیگر از نجات‌دهنده‌ای سخن می‌گوید که در آخرالزمان ظهور خواهد کرد.

درباره موعود جهانی، در دین اسلام آمده و بیشترین کتاب‌ها درباره او نیز در بین مسلمان‌ها اعم از شیعه و سنی نوشته شده است و حق هم همین است؛ چرا که موعود، پسر انسان و آخرین خلیفه الهی، کسی نیست جز حضرت مهدی (ع) فرزند پیامبر اسلام (ص) که از مسلمان‌ها و نسل پیامبر اسلام است و دینی که خواهد آورد جز اسلام نخواهد بود.

از بین آیات مختلف قرآن برای رعایت اختصار به ذکر نمونه‌ای بسنده می‌کنیم: «وعد الله الذین آمنوا منکم و عملوا الصالحات لیستخلفنهم فی الارض کما استخلف الذین من قبلهم و لیمکن لهم دینهم الذی ارتضی لهم و لیبذلنهم من بعد خوفهم امناً یعبدوننی لایشرکون بی شیئاً و من کفر بعد ذلک فاولئک هم الفاسقون»^{۳۵}

خداوند به کسانی که ایمان آورده و اعمال شایسته پیشه کرده‌اند وعده داده است که آنها را در زمین خلافت دهد، چنانکه افراد پیش از آنها را نماینده خود گردانید و دینی را که برای آنها برگزید، برای اینان باقی داشته و ترس آنها را تبدیل به امن کند تا مرا پرستش کنند و هیچ به من شرک نورزند و کسانی که پس از آن کافر شوند، آنها فاسقانند.

نکات آیه:

۱. خلافت و نمایندگی خدا در زمین به مؤمنین و صالحان می‌رسد.

۲. این حکومت بر اساس قوانین و دین الهی در تمام شئون زندگی خواهد بود. دینی که از قبل انتخاب شده بود. (اسلام)

۳. پس از خوف و ترس و ناامنی، امنیت و آرامش به این حکومت خواهیم داد. یعنی تمام عوامل ترس و ناامنی از بین می‌رود و آرامش و امنیت کامل در همه روی زمین حکم‌فرما خواهد شد.

در تفسیر این آیه از امام سجاده، امام باقر و امام صادق (ع) روایت شده که این آیه درباره حضرت قائم (ع) و یاران او نازل گردیده است.

در تفسیر آیه ۹ سوره توبه؛ «هو الذی ارسل رسوله بالهدی و دین الحق لیظهره علی الدین کله و لو کره المشرکون»؛ روایاتی از امیرالمؤمنین علی (ع) و امام باقر (ع) نقل شده است که اشاره به قیام امام زمان (ع) دارد. امام باقر (ع) می‌فرماید: این پیروزی به هنگام قیام مهدی از آل محمد (ص) خواهد بود. آنچنان که هیچ کس در جهان باقی نمی‌ماند، مگر این که اقرار به محمد (ص) خواهد کرد. و این نشان از دین واحد جهانی در زمان ظهور قائم (ع) دارد، که آن هم دین اسلام خواهد بود.

علامه مجلسی در «بحار الانوار» حدود ۶۰ آیه را نقل می‌کند و همراه با تفاسیر و روایاتی، آنها را به موضوع مهدویت نسبت می‌دهد.

اگر این آیات را دقیق مورد بررسی قرار دهیم و در کنار بشارات‌های کتب سایر ادیان که گذشت قرار دهیم، به خوبی معنای بشارات‌ها، شخص منجی، ویژگی‌های شخصی و حکومتی وی بر ما روشن و آشکار می‌گردد.

روایات شیعه از پیامبر و ائمه درباره موضوع مهدویت بسیار زیاد است و هر کدام بخشی یا موضوعی از موضوعات پیرامون این حادثه و شخصیت عظیم را مورد اشاره قرار داده است.

نکته‌ها و برداشت‌ها:

از لابه‌لای آیات قرآن، تفاسیر، روایات و کتاب‌های متعدد مسلمان شیعه و اهل سنت درباره مسأله مهدویت و حکومت

آن حضرت در آخر الزمان، شاید بتوان نکات زیر را فهرست وار برشمرد:
۱. قائم از فرزندان پیامبر (ص) است و شبیه

در کتب مختلف هندوها نیز نشانه‌های منجی عالم، حکومت، دین و سایر مشخصات عصر وی آمده است که منطبق به امام عصر (ع) و حکومت جهانی وی می‌باشد.

و هم نام اوست و آخرین (دوازدهمین) خلیفه و جانشین اوست.

۲. عمری دراز و غیبی طولانی دارد و سرانجام ظهور می‌کند.

۳. پس از آن که زمین پر از فساد و ظلم شده باشد و مدعیان دروغین آمده باشند، ظهور می‌نماید.

۴. حکومت او بر پایه عدل، قسط و داد خواهد بود.

۵. صالحان و مؤمنین یاران او و وارثان زمین خواهند بود.

۶. تمام شرق و غرب عالم تحت سیطره حکومت او خواهد بود و حکومت وی جهان‌شمول و فراتر از حکومت سلیمان خواهد بود.

۷. او تمام مردم را به دین جدش پیامبر اسلام و قرآن دعوت می‌کند و دین اسلام دین واحد و جهانی خواهد شد.

۸. زمین از وجود ستم‌کاران و شریران پاک‌سازی خواهد شد.

۹. علوم و صنایع پیشرفت سریع و برق‌آسا خواهند داشت.

۱۰. عدالت اجتماعی به تمام معنا برقرار خواهد شد و پیشرفت‌های عظیم اقتصادی به وجود خواهد آمد.

۱۱. زندگی مادی مردم دچار دگرگونی شده و مردم در رفاه و آسایش خواهند بود.

۱۲. در عصر او انسان‌ها به سایر کرات آسمانی راه می‌یابند.

۱۳. رجعت و بازگشت به دنیا در عصر او اتفاق خواهد افتاد.

۱۴. اختلاف‌ها میان ملت‌ها و اقوام برطرف خواهد شد و نزاع‌ها پایان خواهد یافت.

۱۵. پیشرفت‌های قضایی در عصر ظهور بسیار خواهد بود.

۱۶. زمین آباد می‌شود و ذخائر و مخازن پنهان خود را آشکار می‌نماید و نعمت‌ها فراوان می‌شود.

۱۷. قیام خود را از مکه شروع می‌کند، سپس به مدینه می‌رود و پس از فتح عراق، کوفه را پایتخت خود قرار می‌دهد.

۱۸. حضرت مسیح از آسمان به زمین آمده و در قدس سا و نماز خواهد خواند و به یاری او برخواهد خاست.

۱۹. دولت او تا قیامت ادامه خواهد داشت و دولت دیگری نخواهد آمد.

۲۰. امنیت کامل و همه‌جانبه در دولت کریمه امام زمان (ع) برقرار خواهد بود.

نتیجه:

ملاحظه کردید که حکومت جهانی حضرت مهدی (ع) و ویژگی‌های فردی او بنا بر آنچه در دین اسلام و سایر ادیان اشاره شد، تا حد زیادی منطبق بر هم هستند و گاه اختلاف در برخی موارد جزئی است که با توجه به کثرت منابعی که به صراحت اسم و نشانه‌های فردی و حکومت وی را اشاره کردند، چندان اهمیتی ندارد.

نتیجه این که مصلح کل و موعود جهانی بنا به بشارت همه کتب و ادیان آسمانی در آخر الزمان خواهد آمد و جهان پس از ظلم و ستم و فساد را پر از عدل و داد خواهد کرد و حکومتی جهانی با امتی واحد و دین واحد تشکیل خواهد داد و در این موضوع اختلافی نیست. غالب بشارت‌ها و نشانه‌ها بر همدیگر و بر حضرت مهدی (ع) که اسلام و شیعه بدان اعتقاد راسخ دارد، منطبق است. به امید روزی که آن خورشید پرده‌نشین غیبت چهره بگشاید و ندای ملکوتی «انا بقیة الله» او در فضای تمام جهان طنین‌افکن شود و حکومت الهی و جهانی‌اش برقرار گردد و وعده الهی عملی شود.

پی‌نوشت‌ها:

۱. عهد عتیق، مزامیر داود، مزبور (باب) ۳۷، بندهای ۹ تا ۱۲ و ۱۷ - ۱۸.

۲. همان، مزبور ۹۶، بندهای ۱۰ - ۱۳.

۳. عهد قدیم، کتاب دانیال نبی، باب ۱۲، بند ۱ تا ۵ و ۱۰ تا ۱۳.

۴. همان، کتاب حیقوق نبی، باب ۲.

۵. همان، کتاب زکریا، فصل ۹، بند ۹ - ۱۰.

۶. قاموس مقدس، ص ۲۱۹ به نقل از موعود نامه، مجتبی تونه‌ای، ص ۷۰۶، مدخل موعود.

۷. انجیل متی، باب ۲۴، بند ۱ تا ۴۵.

۸. همان، باب ۲۵، بند ۳۱.

۹. انجیل مرقس، باب ۱۳، بند ۳۳.

۱۰. انجیل لوقا، باب ۱۲، بند ۳۵.

۱۱. انجیل یوحنا، باب ۱۴، بند ۳۰.

۱۲. بشارات عهدین، ص ۲۳۷ به نقل از مهدی آخرین سفیر انقلاب، ذبیح الله محسنی کبیر، ص ۷۴.

۱۳. همان، ص ۲۵۸.

۱۴. جاماسب‌نامه، ص ۱۲۱.

۱۵. بشارات عهدین، ص ۲۷۳ به نقل از موعودشناسی و پاسخ به شبهات، علی اصغر رضوانی، ص ۱۰۹.

۱۶. گات‌ها، ص ۹۸ به نقل از سیمای آفتاب، حبیب الله طاهری، ص ۱۷.

۱۷. جاماسب‌نامه، ص ۲۵ و زند بهمن یسن، ص ۱۹ به نقل از موعودشناسی.

۱۸. به زبان هندی نام پیغمبر اسلام است.

۱۹. ایستاده یعنی قائم (ع).

۲۰. بشارات عهدین، ص ۲۴۲، به نقل از مهدی آخرین سفیر انقلاب، ص ۷۷.

۲۱. منصور از القاب امام زمان (ع) است.

۲۲. بشارات عهدین، ص ۲۴۳.

۲۳. همان.

۲۴. مقصود رسول اکرم (ص) است.

۲۵. نام هندی حضرت علی (ع) است.

۲۶. اشاره به نام «مهدی» (ع) است.

۲۷. به لغت سانسکریتی به معنی خدا است.

۲۸. صراحت دارد در دعوت حضرت مهدی (ع) از جهانیان به دین اسلام.

۲۹. نام بتی به لغت سانسکریتی است که هندوها آن را مظهر خدا می‌دانند.

۳۰. بشارات عهدین، ص ۲۴۷.

۳۱. همان، ص ۲۷۲، بشارة الظهور، ص ۱۸.

۳۲. اوپانیساد، ص ۷۳۷، به نقل از موعود شناسی.

۳۳. مهدی آخرین سفیر انقلاب، ذبیح الله محسنی کبیر، ص ۷۹، به نقل از اوپانیساد، مقدمه، ص ۵۴.

۳۴. اوپانیساد، ص ۶۴۷.